

Unes eleccions inoportunes

Llibert Ferri

**"A l'ombra de
Ieltsin han
cohabitat fins
ara clans i grups
de pressió, més
i més enfrontats
a mesura que
s'acosten les
eleccions i que
perilla el poder
de Ieltsin.
I tornen, un
cop més, les
temptacions
autoritàries."**

En un país com Rússia on l'estat es redueix a un decorat institucional i on el joc d'interessos s'escapa de l'ordenament legal, les eleccions vénen a ser una mena d'entrebanc. Especialment per als clans econòmics, burocràtics i mafiosos de més pes, tant moscovites com regionals, que configuren allò que se'n diu el poder. Un poder que sap que a les presidencials del 16 de juny hi ha en joc la continuïtat de la persona, Ieltsin, que garanteix el gran repartiment de propietat estatal que va començar amb l'ensorrada de l'URSS.

Ieltsin no és, doncs, un poder presidencial moderador, ni tan sols un poder presidencialista a l'estil francès o nord-americà. Ieltsin és l'ombra sota la qual fins ara s'han trobat i cohabitat interessos diferents, cada cop més contraposats i irreconciliables. Gràcies al fet que Ieltsin ha garantit aquesta cohabitació, no ha estat possible de provar que el cap de la seva guàrdia, el general Aleksandr Korjàkov, és també la "terminal" d'una xarxa de negocis tèrbols en què intervenen sectors de l'antic KGB, del Ministeri de Defensa, del complex militar industrial i de la burocràcia soviètica reconvertida al Ieltsinisme. La "veneració" d'aquesta gent per Ieltsin no és deguda tant al seu reformisme com al seu potencial autoritari. I fins ara aquest clan ha tingut carta blanca presidencial per a acumular poder i dòlars amb tota mena de tràfics, fins i tot el d'armes. Però aquests últims temps apunten molt més amunt: volen constituir-se en nucli dur del sistema polític i econòmic.

Per a aconseguir-ho necessiten que Ieltsin s'inclini totalment cap al seu bàndol. Això vol dir que de la mateixa manera que han obtingut que el president ordenés les cruels escalades de Txetxènia, ara volen que accepti un pla de nacionalitzacions de les empreses industrials més productives i dels bancs més dinàmics i civilitzats. L'empresa d'energia Gazprom i el grup financer Most són en el punt de mira. Es tractaria d'impedir el desenvolupament de la "nova burgesia russa", sorgida de l'acumulació criminal de capital, però disposada a rentar-se la cara. Pel financer Gussinski, pel batlle de Moscou, Lújkov, dos homes que havien arribat a aviar molt Ieltsin, la por d'una victòria dels comunistes, el 16 de juny, es dissipa davant l'amenaça, més immediata, de les confiscacions a l'estil més purament estaliniana.

Mai Ieltsin no ho havia tingut tan malament. Perquè difícilment podrà alhora garantir els drets democràtics i tirar bombes a Txetxènia. O fer promeses reformistes al Fons Monetari Internacional i al canceller alemany Kohl i l'endemà blegar-se a un pla de confiscacions que ni

Ieltsin. S'enfronta a una difícil situació.

el Partit Comunista no gosaria fer. I tot això havent-se de controlar excessos etílics i sacsejades cardíaques, i sense perdre de vista el que diuen els sondeigs: que ara com ara només el votaria un 6% dels russos. És ben possible que aquesta tendència s'inverteixi i que el president pugui augmentar les seves expectatives. Sobre tot, si aconsegueix d'aplegar totes les confiances i anticomunismes possibles, especialment el dels "nous russos", ara tan espantats pels projectes monopolístics elaborats des de l'entorn del president.

Les eleccions, doncs, destorben els poders fàctics del Kremlin. I des de despatxos influents ja s'ha començat a difondre la idea de canviar les eleccions per un referèndum que confirmaria Ieltsin en la presidència per cinc anys més. Un plebiscit d'aquesta mena només es podria convocar des d'una situació d'excepcionalitat. Excepcionalitat, estat d'emergència, que podria imposar-se amb la justificació d'una salvatjada qualsevol. Però, si finalment l'entorn de Ieltsin renuncia al seus plans, no hem de descartar que la sotragada autoritària i anticomunista la provoquin els reformistes amb la benedicció occidental. Sobretot, si Ieltsin fracassa. O no augmenta les expectatives de vot o és eliminat a la primera tanda. Aleshores podria no haver-hi segona tanda. L'experiència del 1991 a Algèria pot convertir-se en temptació i projectar la seva ombra sobre Moscou.

D'aquí al juny, a Rússia, pot passar de tot.